

NATIONELLA BRANSCHRIKTLINJER FÖR BESIKTNING OCH RENGÖRING AV FORDON EFTER TRANSPORTER AV FODER INNEHÅLLANDE FISKMJÖL ELLER INSEKTSMJÖL

Framtagen av Föreningen Foder & Spannmål

Version 2, antagen i mars 2024

Föreningen Foder & Spannmål
Box 24 098
115 40 Stockholm
www.foderochspannmal.se

Deltagare i arbetsgruppen:
Kerstin Ramberg, Svenska Foder AB
Anna Björnberg, Lantmännen
Anita Pettersson, Swedish Agro AB
Erik Hartman, Foder & Spannmål

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte	3
Huvudman	3
Lagstiftning	3
Riktlinjer för Besiktning och Rengöring	3
A Besiktning	4
B Rengöring	4

Bakgrund

Förekomst av animaliskt protein är ej tillåtet i foder till idisslare eller andra gräsätare. Detta gäller även fiskmjöl¹ och insektsmjöl, även om produkten inte utgör någon risk eller fara för djurs eller människors hälsa. Ifrågavarande produkter används i liten omfattning i Sverige, men för vissa djurslag, t. ex. grisar, är de en mycket viktig proteinkälla, särskilt i vissa tillväxtstadier. För en effektiv och miljömedveten transportplanering av foder, är det nödvändigt att kunna transportera foder till idisslare och andra gräsätare och foder som kan innehålla fiskmjöl eller insektsmjöl på samma transportfordon.

I förordning (EG) nr 999/2001 finns förbud mot transport av foder med fiskmjöl eller insektsmjöl i samma behållare som annat foder. I förordningen finns dock möjlighet till undantag från förbudet om fordonen rengörs enligt dokumenterade rutiner som på förhand godkänts av den behöriga myndigheten.

Syfte

Dessa riktlinjers syfte är att skapa en för branschen gemensam, och av behörig myndighet godkänd, norm för besiktning och rengöring av fordon vid transporter av foder med fiskmjöl eller insektsmjöl och annat foder på samma fordon. Genom att följa riktlinjerna säkerställer man i rimlig omfattning att foder till idisslare eller andra gräsätare inte kontamineras med foder innehållande fiskmjöl eller insektsmjöl.

Riktlinjerna är avsedda att användas inom foderbranschen och är ett komplement till relevanta avsnitt av EFMC (European Feed Manufacturers Code), som utarbetats av Fefac (www.fefac.org).

Huvudman

Huvudman för dessa riktlinjer är Föreningen Foder och Spannmål som också ansvarar för uppdatering. Aktuell version av riktlinjerna finns tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se) och på Föreningen Foder & Spannmåls hemsida (www.foderochspannmal.se).

Lagstiftning

Fodertillverkning och foderhantering berörs av ett flertal regelverk inom Sverige och EU. Den lagstiftning som i första hand reglerar här aktuellt sammanhang är (EG) nr 999/2001:

- Bilaga IV, avsnitt A, punkt 1 i vilken regleras förbud mot transport av foder med fiskmjöl eller insektsmjöl på samma fordon som annat foder.
- Bilaga IV, avsnitt A, punkt 2 i vilken regleras möjlighet till undantag från nämnda förbud.

För senaste lydelse av nämnda regelverk hänvisas till jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se)

Riktlinjer för Besiktning och Rengöring

Riktlinjerna har tagits fram i samråd mellan foderindustrin och Jordbruksverket och består av två delar.

- A) Besiktning
- B) Rengöring

---

¹ Med fiskmjöl avses definitionsmässigt även musselmjöl och mjöl av tunikater.

A Besiktning

Efter transport av foder innehållande fiskmjöl eller insektsmjöl och innan lastning av foder till idisslare eller andra gräsätare, skall alltid en noggrann okulär besiktning göras av ifrågavarande transportutrymmen och utlastningsanordningar. Vid besiktning av kulor på bulkbilar skall ficklampa eller annan effektiv belysning användas. Om synliga rester förekommer eller om det ifråga om fiskmjöl förekommer en karaktäristisk lukt, skall utrymmena ifråga rengöras enligt avsnitt B.

Kommentar:

Med transport avses i detta sammanhang transport av foder från foderanläggning till kund. Transporter inom en foderanläggning, t. ex. från utlastningssilo till paketeringslinje är att betrakta som en del i tillverkningslinjen. Denna riktlinje är inte tillämpbar i dylika fall.

B Rengöring.

B1 Torr rengöring

Vid synlig förekomst av foderrester är torr rengöring att föredra ur både praktisk och mikrobiologisk synvinkel. Torr rengöring innebär att fordonets lastutrymme och lossningsutrustning rengörs genom dammsugning, avblåsning eller borstning. Ny okulär besiktning skall göras efter åtgärderna. I de fall inte torr rengöring medför att synliga rester avlägsnats och/eller lukt försvinner, skall rengöringen kompletteras med rengöring enligt B2.

B2 Rengöring med vatten och rengöringsmedel

Även om torr rengöring i de allra flesta fall är såväl tillräcklig som effektiv, finns undantag då det kan krävas rengöring med vatten och rengöringsmedel för att ett fullgott resultat skall uppnås. Valt rengöringsmedel ska vara lämpligt för utrustning som används för livsmedelshandling och medium till starkt alkaliskt. Tillverkarens rekommendationer skall följas, t. ex. ifråga om dosering och vattentemperatur.

Lastutrymmet skall vara torrt och besiktigas okulärt innan det lastas igen. Torkning kan ske genom att fordonet ställs att självtorka i ett torrt och väl ventilerat utrymme eller genom att blåsa med hetluftstork. I bulkbilar kan man torka genom trycksättning. Rengöring skall alltid dokumenteras.